

טיפול בהפרעות אכילה מנקודת מבט אינטגרטיבית

מרכזת ומרצת הקורס: ד"ר אפרת כהן-נוימן

צוות הוראה: ד"ר ענת גור, ד"ר רינת גרונדמן שם-טוב, פרופ' נועם ויינבר, ד"ר עדית זוהר-בז'ה, פרופ' יעל לצר, ד"ר מרינה פז, פרופ' לנה שגיא דאין, גב' ענבר שרב-איפרגן.

היקף הקורס: 40 ש"א

מקוון

תיאור הקורס:

הפרעות אכילה הינן הפרעות נפשיות המשלבות בין היבטים גופניים, תזונתיים ופסיכולוגיים ומחייבות טיפול כוללני מקיף. אופני הטיפול הנפשי בהפרעות אכילה הינם מגוונים ונעים בין טיפולים קוגניטיביים-התנהגותיים לדינמיים ואופי ההפרעה מתווה התייחסות אינטגרטיבית וגמישה, ממוקדת בצרכי המטופל/ת. הקורס יעסוק באבחנות של הפרעות אכילה לסוגיהן על פי ה-DSM-5 ובדפוסים מופרעים של אכילה שאינם קליניים בהגדרתם, בתחלואה נלווית שכיחה (comorbidity), בגורמים האטיולוגיים ובבסיס הטראומה בהתפתחות הפרעות אלו. נתייחס לסוגית השמנופוביה הרפואית ולחשיבות המחקר בעבודה הקלינית וכן תוצג העבודה התזונתית הייחודית בשדה זה. בקורס יוצגו מספר גישות מרכזיות בטיפול בהפרעות אכילה תוך דיון והעמקה במקרים קליניים ולבסוף יוצג מודל טיפול רב מקצועי ואינטגרטיבי.

נושאי הלימוד:

- הפרעות אכילה על פי DSM-5 – אנורקסיה נרבוזה (Anorexia Nervosa), בולימיה נרבוזה (Bulimia Nervosa), הפרעת אכילה התקפית (Binge Eating Disorder), הפרעת אכילה/האכלה רסטרקטיבית נמנעת (Avoidant/Restrictive Food Intake Disorder). דפוסים פתולוגיים שאינם מוגדרים כהפרעות קליניות – אורתורקסיה (orthorexia Nervosa), אכילה רגשית.
- השלכות גופניות, התפתחותיות, פסיכולוגיות ותפקודיות על הפרט והסביבה.
- מחקר בהפרעות אכילה וחשיבותו לעבודה הקלינית.
- השפעת אידיאל היופי והרזון ושמנופוביה רפואית.
- תחלואה נלווית ומצבי טראומה.
- עקרונות של טיפולים מבוססי ראיות (CBT, DBT, FBT) וטיפול דינמי (פסיכולוגיית העצמי והתייחסותי/פמיניסטי).
- מודל טיפול רב מקצועי ומודל טיפול אינטגרטיבי.

מועדי קורס: 13 ימי שלישי בין השעות 09:00-11:30, בתאריכים : 22.04.25 , 08.04.25 , 17.06.25 , 10.06.25 , 03.06.25 , 27.05.25 , 20.05.25 , 13.05.25 , 06.05.25 , 29.04.25 , 24.06.25 , 01.07.25 , 08.07.25 . כל מפגש בהיקף של 3 שעות אקדמיות.

- היקף הקורס הוא 40 שעות אקדמיות.
- **דרישת נוכחות:** זכאות לתעודת סיום הקורס מותנית בנוכחות ב75% מסך מהמפגשים.
- בסיום הקורס יקבלו המשתתפים תעודה מטעם מכון מפרשים לחקר והוראת הפסיכותרפיה והמכללה האקדמית תל אביב יפו.
- **במפגש האחרון (08.7.25) תתאפשר שעת ייעוץ בנוגע למקרים פרטניים בין השעות 11:30-12:15.** מפגש זה אינו חובה. מי שינכח בשעה זו יוכל לקבל הכרה על 40 ש"א לקורס.

קהל יעד: פסיכולוגים מומחים ומתמחים, עובדים סוציאליים קליניים או עובדים סוציאליים בעלי תואר שני עם ניסיון בעבודה טיפולית, מטפלים בהבעה ויצירה בעלי תואר שני, פסיכיאטרים, קרימינולוגים קליניים ויישומיים, סטודנטים לתואר שני בפסיכולוגיה.

עלות הקורס:

אנשי מקצוע: 2500 ₪.

מתמחים, סטודנטים לתואר שני ובוגרי המכללה האקדמית תל אביב יפו: 2300 ₪.

ביצד נרשמים:

- ניתן לשלוח מייל הכולל את שמכם המלא, מספר טלפון לחזרה, ושם הפעילות בה אתם מתעניינים לכתובת: Mifrasim@mta.ac.il
- לשאלות ובירורים נוספים ניתן להתקשר במספר: 0525438064.
- ליצירת קשר דרך אפליקציית WhatsApp - [לחץ כאן](#)

תכנית הלימודים:

תאריך	מהלך מפגש	נושא	
08.04.25	ד"ר אפרת כהן-נוימן	אבחנות קליניות ושאינן קליניות כולל שכיחות ופרוגנוזה	.1
22.04.25	ד"ר אפרת כהן-נוימן וד"ר מרינה פז	אטיולוגיה (ללא טראומה), תחלואה נלווית והשלכות, הטיפול התרופתי	.2
29.04.25	ד"ר עדית זוהר-בז'ה	הטיפול התזונתי בה"א	.3
06.05.25	פרופ' נועם ויינברך	חשיבות המחקר בטיפול הקליני בה"א	.4
13.05.25	פרופ' לנה שגיא דאין	אידאל היופי והרזון ושמנופוביה רפואית	.5
20.05.25	ד"ר רינת גרונדמן	טיפול CBT בהפרעות אכילה	.6
27.05.25	ענבר שרב-איפרגן	טיפול FBT בהפרעות אכילה	.7
03.06.25	ד"ר אפרת כהן-נוימן	טיפול DBT בהפרעות אכילה	.8
10.06.25	פרופ' יעל לצר	פסיכולוגיית העצמי בטיפול בה"א	.9
17.06.25	ד"ר אפרת כהן-נוימן	הפרעות אכילה וטראומה	.10
24.06.25	ד"ר ענת גור	טיפול מותאם ה"א וטראומה	.11
01.07.25	ד"ר אפרת כהן-נוימן	טיפול התייחסותי ואינטרסובייקטיבי	.12
08.07.25	ד"ר אפרת כהן-נוימן	אינטייק+פורמולציה, מודל טיפול אינטגרטיבי	.13

על המרצים:

ד"ר אפרת כהן-נוימן – עובדת סוציאלית (B.Sc במדעי התזונה, M.Sc במדעי הרפואה), מטפלת בהפרעות אכילה וטראומה במבוגרים ונוער, על כל הרצף שבין אשפוז לטיפול בקהילה. כיום עובדת במרפאה לטיפול בהפרעות אכילה ובקליניקה פרטית. מדריכה ומרצה באקדמיה ובמסגרות טיפול, שיקום וחינוך, חברה בוועד המנהל של העמותה הישראלית למניעה, טיפול ומחקר בהפרעות אכילה. במחקר הדוקטורט שלה עסקה בקשר בין אימהות ובנות ומאפיינים חברתיים/תרבותיים והשפעתם על דימוי גוף והתנהגויות אכילה בקרב נערות מנקודת מבט פמיניסטית.

ד"ר ענת גור – עו"ס פסיכותרפיסטית, מומחית בטיפול בנשים, טיפול רגיש מגדר, וטיפול בטראומה מורכבת (Complex PTSD), מנהלת מרכז חוכמת נשים. מחברת הספרים "מופקרות - נשים בזנות" ו"גוף זר – הפרעות אכילה, פגיעות מיניות בילדות וטיפול מותאם" ומאמרים מקצועיים רבים. מטפלת, מלמדת ומרצה בתחומים אלו שנים רבות. בוגרת בית הספר לפסיכותרפיה בגישה פסיכואנליטית באוניברסיטת בר אילן.

ד"ר רינת גרונדמן שם טוב - דיאטנית אחראית במרכז לטיפול בהפרעות אכילה "הדרים" שלוותה. במחקר הדוקטורט שלה עסקה בשילוב מיומנויות מיינדפולנס במסגרת טיפול CBT להפרעות אכילה התקפיות. רכזת אקדמית, מרצה ומדריכה במסגרת תכנית ההכשרה לאבחון וטיפול בהפרעות אכילה מטעם מכון מגיד ובתכנית הכשרה ארצית לניהול מקרי הפרעות אכילה מטעם מרכז ההדרכה הארצי של שירותי בריאות כללית.

פרופ' נועם ויינברג - פסיכולוג קליני וחבר סגל במגמה הקלינית בבית הספר למדעי הפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה. חבר בוועד המנהל של העמותה הישראלית להפרעות אכילה. סיים השתלמות פוסט-דוקטורט ביחידה לטיפול ומחקר בהפרעות אכילה בבית הספר לרפואה של אוניברסיטת סטנפורד בארה"ב. עומד בראש המעבדה לחקר הפרעות אכילה ודימוי גוף באוניברסיטת חיפה.

ד"ר עדית זהר-בז'ה - דיאטנית קלינית מטפלת וחוקרת בתחום הפרעות אכילה. עובדת מזה כ-13 שנים במחלקה לטיפול בהפרעות אכילה במבוגרים במרכז הרפואי שיבא תל השומר, מרצה בחוגים ללימודי תזונה במכללה האקדמית אשקלון ובפקולטה לחקלאות - האוניברסיטה העברית. סגנית יו"ר העמותה הישראלית למניעה, לטיפול ולמחקר בהפרעות אכילה.

פרופ' יעל לצר - בוגרת תואר ראשון ושני בעבודה סוציאלית, ותואר שלישי במדעי הרפואה. בעלת תואר בפסיכותרפיה, מוסמכת לטיפול משפחתי וזוגי. הקימה וניהלה את המרכז לה"א במרכז רפואי רמב"ם במשך 25 שנה, וכיום מנהלת את המחקר במרכז. כיהנה כראש ביה"ס לעבודה סוציאלית, כנשיאת העמותה הישראלית להפרעות אכילה והיום מכהנת כסגנית נשיא העמותה האירופאית לה"א. פרסמה יותר מ-200 מאמרים ופרקים בספרים מדעיים וערכה 4 ספרים בנושא הפרעות אכילה. זכתה בפרסים רבים ובכללם בפרס היוקרתי של האקדמיה הבינלאומית לה"א על תרומתה המשמעותית למחקר וטיפול בה"א אכילה בעולם.

פרופ' לנה שגיא-דאין - רופאת נשים וגנטיקאית מבי"ח כרמל, חברת סגל בכירה בטכניון. חוקרת את נושא סטיגמת המשקל (שמנופוביה) בקרב גורמי רפואה ומרצה בתחום.

גב' ענבר שרב איפרגן - פסיכולוגית קלינית מדריכה. עובדת בקליניקה פרטית בירושלים ובצוות טיפול בהפרעות אכילה של קופ"ח מאוחדת. מדריכה ומנחה של קבוצת כתיבה מדעית באיגוד פסיכולוגיית העצמי. לשעבר, מנהלת יחידת האשפוז לטיפול בהפרעות אכילה במחלקה הפסיכיאטרית למבוגר בהדסה עין כרם, מרצה וחברה בצוות ההיגוי של תוכנית ההכשרה לטיפול בהפרעות אכילה למטפלים בהדסה.

ביבליוגרפיה:

קריטריונים לאבחנות, שכיחות ופרוגנוזה:

American Psychiatric Association. Mairs, R., & Nicholls, D. (2016). Assessment and treatment of eating disorders in children and adolescents. *Archives of Disease in Childhood*, 101, 1168–1175 .

Smink, F. R. E., van Hoeken, D., & Hoek, H. W. (2012). Epidemiology of Eating Disorders: Incidence, Prevalence and Mortality Rates. *Current Psychiatry Reports*, 14(4), 406–414.

אטיולוגיה, גורמי סיכון ומאפיינים של הפרעות אכילה:

Becker, A. E., Burwell, R. A., Herzog, D. B., Hamburg, P., Gilman, S. E., Herzog, D. B., & Hamburg, P. (2002). Eating behaviours and attitudes following prolonged exposure to television among ethnic Fijian adolescent girls. *British Journal of Psychiatry*, 180, 509–514.

Rikani, A. A., Choudhry, Z., Choudhry, A. M., Ikram, H., Asghar, M. W., Kajal, D., Waheed, A., Mobassarrah, N. J. (2013). A critique of the literature on etiology of eating disorders. *Annals of Neurosciences*, 20(4), 157–61.

משקל גוף כמטרה טיפולית:

Lebow, J., Sim, L. A., & Accurso, E. C. (2018). Is there clinical consensus in defining weight restoration for adolescents with anorexia nervosa? *Eating Disorders*, 26(3), 270–277.

Sorkin, D. J. (2014). BMI, age, and mortality: the slaying of a beautiful hypothesis by an ugly fact. *American Journal of Clinical Nutrition*, 99, 759–760.

אידאל היופי ושמופוביה:

Rodin, J., Silberstein, L., Striegel-Moore, R. (1984). Women and weight: a normative discontent. Nebraska Symposium on Motivation, (32), 267–307.

Sagi-Dain, L., Echar, M., & Paska-Davis, N. (2021). How to talk with patients about weight? Viewpoints of 1,697 individuals with overweight and obesity. Patient Education and Counseling. 105(3), 497-501.

הראל-פיש, י., וולש, ס., שטיינמץ, נ., לובל, ש., רייז, י., טסלר, ר., חביב, ג. (2016). נוער בישראל בריאות, רווחה נפשית וחברתית ודפוסי התנהגויות סיכון בקרב בני נוער בישראל - ממצאי המחקר השביעי (HBSC), עמ' 156-175. רמת גן, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בר-אילן.

יאלום, א. (1989). אשה שמנה בתוך: תליין האהבה וסיפורי פסיכותרפיה אחרים. (תרגום נורית לוניסון). הוצאת כנרת.

כהן-נוימן, א. (2017). השפעת הקשר אם-בת ומאפיינים חברתיים תרבותיים על דימוי גוף והתנהגויות אכילה. דיסטרציה, המחלקה לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת בן גוריון שבנגב.

טראומה וגישות טיפוליות:

ארון, ל. (2013). הגישה ההתייחסותית: הקדמה בתוך: המפגש – הדדיות ואינטר-סובייקטיביות בפסיכואנליזה. (עמ' 62-31). תל אביב: הוצאת עם עובד.

גור, ע. (2015). פגיעות מיניות בילדות: מכישוף והיסטריה ועד הפרעת דחק פוסט טראומטית מורכבת. בתוך: אילון, ד (עורכת). גוף זר – הפרעות אכילה, פגיעות מיניות בילדות וטיפול מותאם (53-70). בני ברק, הוצאת הקיבוץ המאוחד.

גור, ע' וצוברי, ע. (2018). פגיעות מיניות בילדות והפרעות אכילה: הקשר ודרכי טיפול מותאמות. נדלה מתוך:

[קישור](#).

ובטל, פ. (1993). תקשורת טיפולית: לדעת מה לומר ומתי. (תרגום לאה דר). קרית ביאליק, "אח" הוצאת ספרים. זיו, א. (2012). טראומה עיקשת. מפתח, 74–55.

- לצר, י., שטיין, ד. (2011). הפרעות אכילה. בתוך: מרום, צ., גלבוש-שכטמן, א., מור, נ., מאירס, י. (עורכות). טיפול קוגניטיבי-התנהגותי במבוגרים: עקרונות טיפוליים (175-196). תל אביב: דיונון הוצאה לאור.
- שרב איפרגן, ע. (2017). פרדוקס: פסיכותרפיה דינמית בטיפול כפוי בחולות אנורקסיה - יצירת הברית והתהליך הטיפולי. שיחות - כתב עת ישראלי לפסיכותרפיה, ל"א (3), 218-224.
- Bankoff, S. M., Karpel, M. G., Forbes, H. E., & Pantalone, D. W. (2012). A Systematic Review of Dialectical Behavior Therapy for the Treatment of Eating Disorders. *Eating Disorders*, 20(3), 196–215.
- Bromberg, P. M. (2006). The Analyst's "Self-Revelation": Not Just Permissible, but Necessary. In *Awakening the Dreamer - Clinical Journey* (pp. 128–150). The Analytic Press.
- Lock, J., & le Grange, D. (2005). Family-based treatment of eating disorders. *International Journal of Eating Disorders*, 37(S1), S64–S67.
- Novack, D. (2021). "It Takes a Village": Concurrent Eating Disorder Treatment and the Multiperson Field. *Psychoanalytic Dialogues*, 2, 181-196.